

Slovenski hmeljar



G. Kladnik Josip
Vransko

Prvi strokovni list za hmeljarstvo * Glasilo Hmeljarske zadruga, r. z. z. o. z. * Izhaja redno vsak drugi petek * Naročnina letno 20 din, za inozemstvo 40 din, posamezna številka stane 2 din * Uredništvo in uprava: Celje, Cankarjeva ulica 4. — Telefon št. 196

Leto XI.

Celje, 9. februarja 1940

Štev. 3

Konserviranje hmeljev

Za hmeljarje je letos vprašanje hmeljev zopet zelo pereče, kar smo že ponovno poudarjali. Marsikdo je že potožil, da jih za nobeno ceno ni dobiti, pa čeprav bi jih rad tudi drago plačal.

Kje prav za prav tiči vzrok pomanjkanja hmeljev? Da pa rešimo to vprašanje, moramo najprej ugotoviti, koliko jih približno letno rabimo. In če računamo tudi le s približnimi številkami, imamo na okroglo 1800 ha hmeljišč kakih osem milijonov hmeljev. Pri desetletnem do petnajstletnem trajanju bi torej znašala povprečna letna potreba 600.000 hmeljev. In to gotovo ni malo.

V našem hmeljskem okolišu in tudi v neposredni bližini hmeljev skoro ni več, toliko smo jih že izsekali zadnja leta. Treba jih je torej iskati drugje in prav znatni so milijoni, ki jih hmeljarji in v prvi vrsti seveda Savinjšani dajemo ostali Sloveniji za hmeljeve. Nekateri seveda še vedno sekajo v domačem gozdu, če primanjkuje denarja za nakup, in to vse vprek, pa naj bo to smreka, hoja, kostanj, hrast, gaber ali kar koli, vse je dobro, samo da služi hmelju za oporo. Vprašanje pa je, koliko več dela je s smukanjem in pripravljanjem tako raznovrstnih hmeljev in kako neenakomerno je potem razdeljena sončna svetloba v takem križemkražem stoječem hmeljišču. Zato je treba le dobro preračunati, preden se odločimo, da postavimo take krevljaste hmeljeve iz domačega gozda, namesto lepih ravnih, pa četudi jih moramo kupiti drugod. Sicer pa tudi državni nadzorni organi že skušajo doseči kontrolo sekanja hmeljev, da se prepreči nesmotrno izkoriščanje in pustošenje gozdov.

Kaj torej storiti? Ali naj preidemo k žični napeljavi, kakor je v navadi drugod? Skoraj ne, kajti s površnim računom že lahko ugotovimo, da nam žično ogrodje pride še vedno dražje kakor hmeljeve, tembolj, ker mora biti pri nas zaradi močnih

vetrov bolj čvrsto, poleg tega pa še nimamo tako prostih rok pri kolobarjenju kakor pri nasadih s hmeljevami. Sicer pa je cena odločilna in ta še vedno govori v prid hmeljev.

Pa se res ne dá nič pomagati? Nekaj menda le, namreč s konserviranjem hmeljev.

Hmeljeve moramo tako hitro obnavljati največ zato, ker postanejo zaradi potrebnega vsakoletnega priostrenja kmalu prekratke. V zemlji namreč delujejo na les razne plesni in glivice, ki povzročajo, da les gnije. Nagnito hmeljevo pa že vsak hujši veter odlomi, zlasti če je rod obilen, pa tudi pri podiranju se jih mnogo odlomi. Potrebno bi bilo torej predvsem ta del hmeljeve, ki pride v zemljo, in še nekaj čez, obvarovati gnilobe, konservirati, da bi vzdržala dalj in bi jo ne bilo treba vsako leto na novo priostriti.

S konserviranjem hmeljev so sicer težave in stroški, vendar se dá trajanje hmeljeve podaljšati za najmanj polovico njene navadne vzdržnosti. Za konserviranje lesa je več načinov, tako namakanje v živosrebrnem kloridu, vtiskavanje cinkovega klorida pod tlakom itd., vendar pride za hmeljeve v poštev le impregniranje v vrelem karbolineju, namakanje v modri galici in obžiganje.

S karbolinejem impregniramo hmeljeve na ta način, da debelejši konec v dolžini 1 m namakamo v vrelem karbolineju deset minut do ene ure, kakor je pač les suh in trd. Popolnoma sveže je torej namakati dalj kakor že deloma suhe in prav tako trde kapnice dalj kakor pa naglorasle mehke. Potrebno posodo za kuhanje karbolineja že dobimo in čim večja je, tem hitreje gre delo od rok. Ker pa karbolinej vpliva uničujoče na rodovitnost zemlje, sveže s karbolinejem impregniranih hmeljev ne smemo takoj postaviti v hmeljišče, temveč počakati, da jih prej izpere dež in sonce izsuši. Manj nevarno je, če vzamemo namesto navadnega drevesni karbolinej, vendar se v splošnem impregniranje s karbolinejem tako

hmeljevk kakor tudi nobenega drugega lesa, ki pride v rodovito zemljo, ne more priporočati in se ne priporoča.

Bolj priporočljivo in brez nevarnosti je namakanje hmeljevk v 3—5 % raztopini modre galice po 6—14 dni, kakor je, pač les bolj ali manj suh ter bolj ali manj trd. Seveda pa se porabi pri tem precej galice in gre delo le počasi od rok, tembolj, ker nihče nima dovolj velikih posod na razpolago.

Najbolj enostaven, najcenejši in menda tudi najizdatnejši ter najprikladnejši način za konserviranje hmeljevk bo še obžiganje. Treba je le zakuriti nekje pripraven ogenj in tu že očiščeno ter priostreno hmeljevko do nekaj nad 1 m visoko obžgati tako, da gornja plast zogleni. To storimo prav tako lahko z docela svežo kakor tudi z že deloma suho hmeljevko, le da gre v zadnjem primeru delo še hitreje od rok. Sicer pa tudi pri svežih hmeljevkah delo precej hitro napreduje, ni treba nobenih posebnih priprav in razen dela ter nekaj goriva tudi ni nobenih stroškov. In kakor so ugotovili pri brzovjavnih drogovich, kjer so preskušali že vse mogoče načine konserviranja, se obžiganje še najbolje obnese, to se pravi, trpežnost lesa, ki pride v zemljo, se na ta način še najbolj poveča. Poskusimo torej z obžiganjem povečati tudi trpežnost naših hmeljevk, poskusimo zaenkrat vsaj. Zašto bo pameten hmeljar izbral 50, pa tudi več ali manj, kakor ga bo pač volja, prilično enakih svežih hmeljevk ter jih polovico obžgal, da bo vrhnja plast zoglenela, ostalo polovico pa pustil neobžgano, pač pa jih z nožem ali sekuro vidno zaznamoval in potem uporabljal vse stalno v istem hmeljišču. Po nekaj letih bomo že videli, koliko bodo obžgane hmeljevke trajale dalj, in potem nam tudi ne bo težko ugotoviti, če se bo konserviranje hmeljevk z obžiganjem izplačalo tudi v večjem obsegu. O doseženih uspehih poskusov konserviranja hmeljevk z obžiganjem ali pa tudi po kakem drugem omenjenih načinov bomo potem že zopet obširneje poročali.

Žlahtni gnoj

Da, žlahtni gnoj! Pa ni treba misliti, da gre pri tem zopet za Bog ve kako novo vrsto dragega umetnega gnojila. O ne! Ta dragoceni žlahtni gnoj si napravimo sami doma iz našega navadnega hlevskega gnoja, če ravnamo z njim tako, da pravilno dozori.

Pri nas polagamo še vedno presneto malo važnosti na pravilno ravnanje s hlevskim gnojem.

Poravnajte naročnino!

Za drag denar, ki ga nam že tako primanjkuje, kupujemo umetna gnojila, namesto da bi najprej pravilno izrabili hlevski gnoj, ki ga imamo zastoni, in pa gnojnico. Pri tem pa nam pešajo naša hmeljišča, njive in travniki, ki v prvi vrsti potrebujejo temeljnega gnojenja z dobro vležanim, žlahtnim hlevskim gnojem, prav kakor riba vode. Zašto smo že v prejšnjih številkah našega lista obširno pisali o pravilni ureditvi betonskih ali zasilnih gnojišč in kako se v teh pripravi res dober hlevski gnoj. Pa nismo morda priporočali kakih dragih novih naprav, temveč točno razložili, kako se dá napraviti vse to brez kakih posebnih stroškov, le hoteti je treba.

Vse na svetu napreduje ter se izpopolnjuje in prav tako tudi ravnanje z domačim gnojem. In prav hmeljarji, ki se moramo stalno boriti z vedno hujšo konkurenco, moramo budno zasledovati vsak napredek in ga vedno takoj izkoristiti v prid našemu hmeljarstvu.

Kaj je torej z žlahtnim gnojem? Drugod po svetu se že davno kaj dobro zavedajo, da je hlevski gnoj najdragocenejši pridelek kmetijskega gospodarstva. Zašto ni čudno, če se toliko strokovnjakov in praktičnih gospodarjev peča z vprašanjem, kako najbolje ohraniti njegovo hranilno vrednost. Načini ravnanja z gnojem so prav različni in so se v teku let stalno izboljševali, dokler nismo dospeli do tako imenovanega »žlahtnega gnoja«, ki je po današnjem naziranju najbolj učinkovit. Naprava takega gnoja pa zahteva posebno drage zgradbe, ki jih navadno kmečko gospodarstvo ne premore. Zašto je bilo treba najti način, ki ga brez posebnih priprav in izdatkov zmore vsaka kmetija, pa vendar dá visoko vreden gnoj.

Umno gnojno gospodarstvo si je stavilo za cilj, ohraniti v gnoju njegovo hranilno vrednost v obliki dragocenega dušika, fosfornih ter kalijevih in apnenih hranil ter pospeševati razkrajanje sestavin gnoja v hranilne snovi, zlasti beljakovin v amonijak in solitrovo kislino ter drugih spojin v fosforne, apnene in kalijeve soli. Kdor v največji meri doseže ta cilj, ta si pridobi najboljši gnoj.

V ta namen je pri ravnanju s hlevskim gnojem bilo nekdanje postavljeno načelo, da je hlevski gnoj treba vsak dan razgrniti po gnojišču, slačiti ga in ohraniti vlažnega! Danes pa smatramo tako postopanje že za zastarelo in neprimerno, ker ostane gnoj preveč časa razgrnjen in dostopen zraku, ker

se ga ne dá dovolj trdno stlačiti in ker prihaja prepozno pod pritisk zgornjih plasti ter se zaradi tega prehitro razkrajaja in pri tem izgublja dušik. Kako se izognemo tem pomanjkljivostim, nam pokažejo novejši načini ravnanja z gnojem.

V splošnem poznamo dva glavna načina priprave gnoja, ki se pa lahko še izpopolnita z dvema posebnima postopkoma, in sicer:

1. Mlačno zorenje po Henklu, pri katerem se gnoj nalaga v četverokotne manjše kupe ali v oboje.

2. Vroče zorenje po Kranzu, ki dá zlahka gnoj.

Oba načina pa se lahko še izboljšata:

a) z namakanjem gnoja po Kassererju, ki je podobno švicarskemu postopku pri napravi gnojnične mešanice blata in scalnice (Gülle);

b) s pokrivanjem gnoja z ilovico po češkem načinu.

Če premostrimo oba načina z izboljšanjem vred, opazimo, da je cilj vedno isti: zlagati gnoj na čim manjši prostor na kupe do 3 m visoke, ohraniti ga vlažnega ter čimprej in čimbolj preprečiti dostop zraka.

1. Mlačno zorenje v četverokotnih kupih.

To je najbolj priprost način umnega gospodarstva z gnojem. Iz hleva pride gnoj na gnojišče, kjer ga zlagamo na četverokotni prostor, ne večji od 2—4 m², na manjših kmetijah tudi le 1 m². Tu ga stlačimo vsak dan, dokler ne doseže višine 2 do 3 m; tako nastane stolp gnoja. Pri manjši površini zlagamo v začetku le do polovice višine; šele ko je več takih kupov postavljenih, da se medsebojno podpirajo, nadaljujemo z nalaganjem do nameravane višine. Ko smo to dosegli, pokrijemo vrh z zemljo, da preprečimo dostop zraka in izpuhtevanje amonijaka ter zvišamo pritisk.

Gospodarji, ki razpolagajo s ceneni deskami, lahko obložijo z njimi posamezne oddelke tako, da polagajo okrog njih deske eno vrh druge, kakor kup raste. Z deskami se še bolj preprečijo izgube, gnoj se lahko stlači in nalaga v višino. Ko se gnoj uleže, se stisne in izgubi približno eno tretjino svojega obsega. Če nimamo desk, moramo kupe naložiti nekoliko poševno, da se pri sesedanju ne prevrnejo. Do 2 m visoko se gnoj še lahko naloži navpično. Dobro je tudi kupe ob straneh, kjer so izpostavljeni soncu in dežju, pokriti s smrečjem ali steljo, da se gnoj ne osuši, da ga dež ne izpere in kokoši ne razbrskajo.

Na ta način zložen in takoj stlačen gnoj je podvržen mlačnemu zorenju ali kipenju, ki zaradi pomanjkanja zraka nastopi takoj. (Dalje prih.)

Razno

Prispevke k nabavi škropilnic, in sicer motornih, do 2500 din za eno daje Hmeljarska zadruga, dokler tozadevni kredit ne bo izčrpan, predvsem svojim podružnicam, pa tudi posameznim članom. Škropilnice je treba naročiti najkasneje do konca tega meseca. Prošnje za prispevek se bodo obravnavale po vrstnem redu, kakor bodo prispele in po ozira vrednosti prošnjikov.

Pivovarska industrija na Holandskem je v letu 1938 navarila 1,372.000 hl piva; 1,264.000 hl se je popilo doma, 108.000 hl pa so izvozili. Povprečno letno na osebo so popili lani 14,8 litrov piva.

Konsum piva v Švici se je precej ustalil in se drži zadnja leta na enaki višini. Tako je znašal v lanskem letu 2,129.000 hl, dočim v prejšnjem letu 2,130.000 hl.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Od pičle, še preostale zaloge lanskega pridelka našega hmelja je bilo zadnjih štirinajst dni prodanih le nekaj stotov iz druge roke po 75 din za kg. Sicer pa zadnji čas ni več dosti zanimanja in povpraševanja.

Vojvodina: Položaj v hmeljski kupčiji je v glavnem nespremenjen, vendar je zadnji čas zanimanje in povpraševanje za pičle, še preostale zaloge lanskega hmelja zopet popustilo.

Nemčija: Tendenca na hmeljskem tržišču je slej ko prej mirna in je zaključkov le malo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in lanski pridelok iz stare Nemčije kakor tudi iz sudetskih okolišev notira 3,50—4,60 RM in Tettngang tudi do 5 RM, to bi bilo po našem klirinškem tečaju 50—67 din odnosno 72 din za kg. Največ hmelja iz Nemčije se izvažata zadnji čas v Belgijo, in to po pravih dumping-cenah. V nemškem žateškem okolišu so zadnji čas pokupili nekateri trgovci tudi vse neprodane zaloge starejših letnikov, menda kakih 5000 stotov; cene, ki so jih plačevali za to blago, so bile seveda le minimalne.

Češkomoravska: V hmeljski kupčiji je zadnji čas prav malo zanimanja in povpraševanja ter le sem ter tja pride do kakega zaključka. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in za lanski hmelj iz Žatca se plačuje 20—28 K, to je menda kakih 30—42 din, za hmelj iz Roudnic pa 20—26 K, to je 30—39 din za kg.

Belgija: V hmeljski kupčiji je tendenca nadalje mirna in lanski Poperinghe notira 3,80 blg, to je 29 din za kg.

Splošno: Iz ostalih krajev in tržišč ni nobenih poročil.

Za dobro voljo

Dobro ga je dal.

Sodnik: »Vi torej priznavate, da ste javno rekli tožitelju tele, osel, bik. Ali imate še kaj povedati?«

Obtoženec: »Nič. Jaz mislim, da je to že dovolj.«

Zadnja beseda.

Mihec: »Oče, križanko sem že skoraj rešil. Samo zadnja beseda mi še manjka.«

Oče: »Potem pojdi pa k mami!«

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

sprejema
vse vrste zavarovanj proti požaru: poslopja, vse premičnine, hmelj, zvonove, steklo, nezgode, vlom, jamstvo, avto-kasko, življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah in posmrtninska zavarovanja »Karitas«.

Zastopniki v vsaki župniji.

Podružnica: Celje, Vodnikova ulica 2

Hranilnica Dravske banovine Celje — Ljubljana — Maribor

Repilarno varen zavod.

Obrestovanje najugodnejše.

Za vloge in obresti jamči Dravska banovina

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Izročajte denar

v zaupanja vredne domače denarne zavode, da se omogoči z oživitvijo denarnega obtoka delavoljnim našim ljudem zopet delo in kruh.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

(v lastni palači pri kolodvoru)

Vas vabi, da ji zaupate tudi Vi svoje prihranke, ker Vam nudi zanje s svojim premoženjem popolno varnost. Mesto Celje jo je ustanovilo že pred 72 leti in tudi še samo jamči zanjo z vsem svojim imetjem in z vso svojo davčno močjo.

Denarju, ki ga vložite, je vsakočasna, nemudna izplačljivost strogo zajamčena.



Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi, lastni palači na voglu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

HMELJARSKA ZADRUGA z o. j.

Skladišče Žalec

nudi svojim članom po najugodnejših cenah prisnano prvovrstne Holderjeve škropilnice vseh vrst, traktorje za oranje in okopavanje, rasna sredstva za zatiranje bolesni in škodljivcev itd.